

RS AU § 101 Motion. Bostad först

Ärendenummer: RS 2021/304

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Meit Fohlin (S) yrkar i en motion att Region Gotland utreder förutsättningarna för att införa modellen ”Bostad först” i arbetet mot hemlöshet.

Modellen utgår från bostaden som en rättighet och förutsättning för att individen med hjälp och stöd ska ha möjlighet att ordna upp andra delar av livet och kallas ”Bostad först”. I första hand vänder sig modellen ”Bostad först” till att hjälpa personer med långvariga hemlöshemsproblem i kombination med missbruks- och/eller psykiska problem. I modellen finns inga krav på att först genomgå psykiatrisk behandling eller uppvisa nykterhet eller drogfrihet.

För att stärka kommunernas arbete med att motverka hemlöshet genom ”Bostad först” har regeringen riktat ett flerårigt statsbidrag till kommunerna under strategiperioden 2022–2026. Socialstyrelsen har för 2024 fördelat 68 miljoner kronor till 115 kommuner (genomsnittligt bidrag cirka 591 tkr/kommun) för att motverka hemlöshet genom insatser. Statsbidraget kan sökas för kommuner som vill förbereda sig, starta, utöka eller förbättra ”Bostad först”. Bidrag lämnas inte för utförande av sådana uppgifter som kommuner enligt lag eller förordning är skyldiga att genomföra.

Socialnämnden beslutade att tillstyrka motionen 2021. I socialförvaltningens tjänsteskrivelse föreslogs invänta regeringens nya nationella Hemlöshetsstrategi och den lokala kartläggningen av Gotlands hemlöshet.

Regionstyrelseförvaltningen valde trots socialnämndens beslut att avvakta underlagen som behövs för att lämna ett genomarbetat underlag för att kunna ta ställning till motionen. Detta underlag presenterades dock först i slutet av mars 2024. Underlaget har kompletterats med ett nytt faktaunderlag från socialförvaltningen i april 2024 som bifogas detta ärende.

Det är socialförvaltningens bedömning att det i nuläget inte finns förutsättningar för införande av modellen inom Region Gotland. Socialförvaltningen beskriver att det finns flera skäl till att inte införa modellen. Ett införande av ”Bostad först” ställer krav på utökade ekonomiska resurser, tillgång till bostäder och kompetens som socialförvaltningen bedömer saknas i dagsläget och inom de närmaste åren.

Tillgång till bostäder är nödvändigt för ”Bostad först”, men förturskön hos AB Gotlandshem är för tillfället över två år lång. AB Gotlandshem kommer

dessutom behöva lämna en stor del av sina lediga lägenheter till egna hyresgäster då flera fastigheter i beståndet ska rivras och återuppbyggas de närmaste åren, vilket förväntas utöka väntetiderna ytterligare.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bostadsmarknaden för nyproduktion av flerfamiljshus kommer att vara fortsatt svag de närmaste åren, byggstarterna för år 2023 minskade med över 90 % mot tidigare år. Tillgången på bostäder kommer vara ett fortsatt hinder i flera år till.

Sedan motionen lades har socialnämnden arbetat med att lösa problembilden på flera olika sätt. Socialförvaltningen har i utredning (SON 2022/125) visat på att det finns behov av att inrätta ett lågtröskelboende i form av stödboende om tio platser (behovet bedöms inte vara uttömt med tio platser). Socialnämnden har sett över möjlighet till finansiering av ett stödboende om tio platser inom befintlig ram och bedömt att det inte ryms inom ordinarie budget. Socialnämnden fattade beslut 2022-12-08 § 189 och 2023-03-15 § 105 om äskande till budgetberedningen vid två tillfällen. Medel för inrättande av stödboende har inte prioriterats.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är angeläget att en lösning för målgruppen kan komma till stånd.

Socialnämnden har sedan tidigare påtalat behovet av att inrätta ett lågtröskelboende i form av stödboende om tio platser. Socialförvaltningen har i sitt underlag visat på behov av att medel för inrättande av lågtröskelboende i form av stödboende är den insats som bör prioriteras framåt.

Frågan anses redan tillräckligt utredd för att visa på vilka förutsättningar som krävs för att modellen skulle vara ett alternativ. Socialförvaltningen bedömer att det saknas ekonomiska medel, tillgång till kompetens och bostäder för att införa modellen Bostad först på Gotland de närmaste åren.

Regionstyrelseförvaltningen delar socialförvaltningens bedömning och anser att en ny utredning varken förväntas leda till nya insikter för hur vi kan lösa problemet eller skapa nya förutsättningar. Det har presenterats en lösning i form av lågtröskelboende som bedöms ha bättre förutsättningar att möta problematiken som Region Gotland ser. Även om det saknas ekonomiska resurser bedöms lågtröskelboende ändå ha bättre förutsättningar.

Stadsbidraget som kommuner kan söka mellan åren 2022-2026 till att komma igång med arbetet bedöms inte vara tillräckligt stort eller långsiktigt för att ändra förutsättningarna som påverkar bedömningen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Caroline Thomasson, bostadsstrateg, regionstyrelseförvaltningen och Øystein Berge, kvalitetschef, socialförvaltningen.

Arbetsutskottet föreslår att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande då förtydligande behövs i underlaget.

Ordföranden ställer proposition på förslaget och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2021-02-22

Bilaga, faktaunderlag från socialförvaltningen 2024-04-09

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-04-11